

KANSER HEMŞİRELİĞİNDE SEMPTOM KONTROLÜ, ONKOLOJİK ACİLLER VE BAKIM VERENİN KORUNMASI

Nuran AKDEMİR, Gülbeyaz CAN

- Hastalık ve Tedaviyle İlişkili Semptomların Yönetimi
- Onkolojik Aciller ve Hemşirelik Bakımı
- Kanserde Terminal Dönem Hasta Bakımı
- Kanserde Bakım Verenlerin Korunması

HASTALIK VE TEDAVİYLE İLİŞKİLİ SEMPTOMLARIN YÖNETİMİ

Kanser hastalarında hastalık süreci ve uygulanan tedaviler ile ilişkili pek çok sorun gelişebilir. Yorgunluk, ağrı, iştahsızlık, mukozit, bulantı-kusma, konstipasyon, diyare, kaşeksi, el-ayak sendromu, alopesi vb kanser hastalarında hastaların yaşam kalitesini olumsuz etkileyen ve sık görülen yakınmalardır. Bu nedenle bu şikayetlerin kontrol altına alınması, etkin bir hastalık sürecinin tamamlanmasında önemlidir.

Kanser hastasında sık kullanılan hemşirelik tanıları

- Anksiyete
- Beden imajı değişikliği
- Enfeksiyon riski
- Yaralanma riski
- Gereksinimden az beslenme
- Doku bütünlüğünün bozulması-alopesi
- Etkisiz başetme

- Ailenin etkisiz başetmesi
- Yorgunluk ve aktivite intoleransı
- Sıvı volüm eksikliği
- Ümitsizlik
- Ağrı
- Uyku paterninde değişme
- Seksüel fonksiyon bozukluğu
- Öz bakım yetersizliği
- Rol kaybı
- Enfeksiyon riski
- Cilt bütünlüğünün bozulması riski
- Konstipasyon
- Diyare
- Bulantı-kusma

Yorgunluk

Kanser hastalarında yorgunluk, hastaların yaşam kalitesini olumsuz etkileyen önemli sorunlardan biridir. Yorgunluk, pek çok faktöre bağlı olarak gelişebilir. Kemoterapide yorgunluğun gelişimi tedavide uygulanan ilaçlar, kan sayımının (hemoglobin ve lökosit) düşmesi,

- Sitostatik ajan verilen bir hastanın dışkı, kanı ve kusmuğunun ulaştığı ya da doğrudan kontamine olan yatak çarşafı önce özel olarak işaretlenmiş bir çamaşır torbasına daha sonra da geçirgen olmayan işaret-

lenmiş bir çantaya yerleştirilmelidir. Kontamine çarşaf için önce ayrı olarak bir ön yıkama uygulanmalı, sonra da normal çamaşırlarla birlikte ikinci kez yıkanmalıdır.

Kaynaklar

1. Espina C, Herrero R, Sankaranarayanan R, Krug E, Wild CP, Schüz J. Toward the World Code Against Cancer. *J Glob Oncol.* 2018 Sep;(4):1-8. doi: 10.1200/JGO.17.00145.
2. Scoccianti C, Cecchini M, Anderson AS, Berrino F, Boutron-Ruault MC, Espina C, Key TJ, Leitzmann M, Norat T, Powers H, Wiseman M, Romieu I. European Code against Cancer 4th Edition: Alcohol drinking and Cancer. *Cancer Epidemiol* 2015;39(Suppl 1):S67-74.
3. Norat T, Scoccianti C, Boutron-Ruault MC, Anderson A, Berrino F, Cecchini M, Espina C, Key T, Leitzmann M, Powers H, Wiseman M, Romieu I. European Code against Cancer 4th Edition: Diet and Cancer. *Cancer Epidemiol* 2015;39(Suppl 1):S56-66.
4. Leitzmann M, Powers H, Anderson AS, Scoccianti C, Berrino F, Boutron-Ruault MC, Cecchini M, Espina C, Key TJ, Norat T, Wiseman M, Romieu I. European Code against Cancer 4th Edition: Physical activity and Cancer. *Cancer Epidemiol* 2015;39(Suppl 1): S46-55.
5. Onkoloji Hemşireliğinde Kanıta Dayalı Bakım, 2010 İstanbul Konsensüsü, ed. G. Can Nobel Tıp Kitapevleri Ltd. Şti, İstanbul 2010. ISBN:978-975-420-775-0
6. Onkoloji Hemşireliği. Ed. G. Can, Nobel Tıp Kitapevleri, Ocak 2015, ISBN: 978-605-335-068-2
7. Onkoloji Hemşireliğinde Kanıttan Uygulamaya–Konsensus 2014, Ed. G. Can, Nobel Tıp Kitapevleri, Mart 2015, ISBN: 978-605-335-138-2
8. Kanseri Hastasında Kanıta Dayalı Palyatif Bakım – Konsensus 2017, Ed. G Can, Nobel Tıp Kitapevleri, İstanbul, 2018, ISBN: 978-605-335-396-6